

Nr 132

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt; given Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen avser vissa ändringar i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt. Bl. a. föreslås som en följd av de nya skatteskalorna som antogs år 1970 ändrade bestämmelser om ersättning till kommunerna för minskade skatteintäkter på grund av sjömansskatten. Vidare föreslås att sjömansskattenämnden i vissa fall skall få medge, att sjömansskatt enligt närfartstabell skall utgå även vid anställning på fartyg i inre fart. Samtidigt föreslås en del ändringar i förordningen, vilka i huvudsak sammanhänger med sjömansskattens administration.

Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1958: 295) om sjömansskatt¹.

dels att 1, 4—6 §§, 7 § 1 mom., 9 § 2 mom., 12 § 1 mom., 14 § 2 mom., 17 § 1 och 2 mom., 18 och 20 §§, 21 § 2 mom. och 37 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas ett nytt moment, 15 § 4 mom., av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Sjömansskatt enligt denna förordning skall erläggas av envar, som är anställd i redarens tjänst ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton, vilket huvudsakligast nyttjas i sådan närfart eller fjärrfart, som i 2 § sägs.

Den som är anställd uteslutande för fartygs iståndsättande eller uppläggning eller för tillsyn eller betjäning vid fartygs uppehåll i hamn anses enligt denna förordning icke vara anställd ombord på fartyget.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder, kanaler eller insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (i n r e f a r t).

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder, kanaler eller insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (i n r e f a r t) *utom i fall som avses i 7 § 1 mom. tredje stycket.*

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

4 §

1 m o m. Till kommun och landstingskommun *ävensom till municipalsamhälle, i vilket utdebiteringen för samhällets behov för beskattningsåret bestämts till minst en krona för skattekrona*, skall på sätt nedan stadgas utgå ersättning av statsmedel för minskade skatteintäkter. Allmän försäkringskassa skall åtnjuta ersättning av statsmedel för minskade sjukförsäkringsavgifter.

2 m o m. Ersättning utgår årligen till *stad* som icke tillhör lands-

1 m o m. Till kommun och landstingskommun skall på sätt nedan stadgas utgå ersättning av statsmedel för minskade skatteintäkter. Allmän försäkringskassa skall åtnjuta ersättning av statsmedel för minskade sjukförsäkringsavgifter.

2 m o m. Ersättning utgår årligen till *kommun* som icke tillhör

¹ Förordningen omtryckt 1970: 933.

Nuvarande lydelse

tingskommun med *femtiofem* procent, till annan kommun med *fyr-tio* procent, till landstingskommun med *femton* procent, till *municipalsamhälle*, varom här är fråga, med *två* procent och till allmän försäkringskassa med sex procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller inom *municipalsamhället* eller inom försäkringskassans verksamhetsområde.

Ersättning, som ovan sagts, skall icke utgå till kommun eller *municipalsamhälle* om beloppet icke uppgår till minst 500 kronor.

Föreslagen lydelse

landstingskommun med *sextio* procent, till annan kommun med *fyr-tiotvå* procent, till landstingskommun med *arton* procent, och till allmän försäkringskassa med sex procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret erlagts av sjömän bosatta inom kommunen, landstingskommunen eller inom försäkringskassans verksamhetsområde.

Ersättning, som ovan sagts, skall icke utgå till kommun, om beloppet icke uppgår till minst 500 kronor.

5 §

Vid varje avräkning med sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdras.

Vid varje avräkning med sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdras. *Redaren är skyldig att anpassa sättet för utbetalning av lön eller annan ersättning så, att skatteavdrag kan verkställas i vederbörlig ordning.*

6 §

Ärenden angående sjömansskatt behandlas av riksskatteverket. I den utsträckning som framgår av denna förordning behandlas ärendena av verkets *s j ö m a n s s k a t t e k o n t o r* eller av en särskild nämnd inom verket, *s j ö m a n s s k a t t e n ä m n d e n*.

Ärenden angående sjömansskatt behandlas av riksskatteverket. I den utsträckning som framgår av denna förordning behandlas ärendena av verkets *s j ö m a n s s k a t t e k o n t o r* eller av en särskild av *Kungl. Maj:t förordnad* nämnd inom verket. *s j ö m a n s s k a t t e n ä m n d e n*.

7 §

1 m o m. För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas

a) vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast användes i fjärrfart, enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell F, samt

b) vid anställning ombord på annat fartyg enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell N.

I särskilda fall må sjömansskattenämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabell F

I särskilda fall må sjömansskattenämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt ta-

Nuvarande lydelse

jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

Föreslagen lydelse

bell F jämväl vid anställning ombord på fartyg, som *huvudsakligast* användes i närfart.

Nämnden må i särskilda fall medgiva, att denna förordning tillämpas vid anställning ombord på lastfartyg, som huvudsakligast användes i inre fart, om fartyget har certifikat för stor kustfart och tidvis även nyttjas i sådan fart samt är försett med giltig sjömansrulla. Därvid skall sjömansskatt erläggas enligt tabell N.

Bestämmelserna i 65 § kommunalskattelagen äga motsvarande tillämpning i fråga om sjömansskatt.

9 §

2 m o m. Skatten på engångsbelopp beräknas för sig och utgår med den procentandel, som skatten på den beskattningsbara månadsinkomsten under den månad, när engångsbeloppet avräknas, utgör av månadsinkomsten jämte värdet av fri kost. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad, bestämmes procenttalet med hänsyn till hans närmast detsförinnan uppburna månadsinkomst och värdet av fri kost. Ojämnt procenttal jämnas uppåt till närmast hela tal.

(Se vidare anvisningarna.)

2 m o m. Skatten på engångsbelopp beräknas för sig och utgår med den procentandel, som skatten på den beskattningsbara månadsinkomsten under den månad, när engångsbeloppet avräknas, utgör av månadsinkomsten jämte värdet av fri kost. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad, bestämmes procenttalet med hänsyn till hans närmast detsförinnan uppburna månadsinkomst och värdet av fri kost. Ojämnt procenttal jämnas uppåt till närmast hela tal. *Skatten på engångsbelopp erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.*

(Se vidare anvisningarna.)

12 §

1 m o m. Gör sjöman, som har att erlägga sjömansskatt enligt 7 §, sannolikt att han året efter beskattningsåret vid taxering enligt förordningen om statlig inkomstskatt skulle kunna påräkna avdrag för

a) underskott å egen förvärvskälla,

a) underskott å egen *eller makes* förvärvskälla,

b) utbetalning av periodiskt understöd,

c) avgift för sådan pensionsförsäkring, som avses i 46 § 2 mom. 2) kommunalskattelagen,

d) för sådant underhåll av icke hemmavarande barn under 16 år,

d) för sådant underhåll av icke hemmavarande barn under 18 år,

Nuvarande lydelse

som avses i 46 § 2 mom. 4) kommunalskattelagen, eller

e) nedsatt skatteförmåga

må genom beslut om jämkning föreskrivas, att den eljest beskattningsbara inkomsten skall minskas med belopp motsvarande vad av sådant avdrag kan antagas icke bliva utnyttjat vid nu nämnd taxering.

Jämkning i fall som avses vid a)—d) må dock endast medgivas, om den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten därigenom nedsättes med minst 600 kronor.

Föreslagen lydelse

som avses i 46 § 2 mom. 4) kommunalskattelagen, eller

14 §

2 m o m.² Inbetalas sjömansskatt senare än i 1 mom. sägs, skall restavgift och tilläggsavgift utgå beräknade enligt bestämmelserna i 58 § 1 mom. första, andra och tredje styckena uppbördsförordningen. Tilläggsavgiften bestämmes därvid i förhållande till det antal tidrymder av sex månader, utöver den första, som påbörjats efter utgången av den tidpunkt, då skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller av sjömansskattenämnden fastställs till betalning.

2 m o m. Inbetalas sjömansskatt senare än i 1 mom. sägs, skall restavgift och tilläggsavgift utgå beräknade enligt bestämmelserna i 58 § 1 mom. första, andra och tredje styckena uppbördsförordningen. Tilläggsavgiften bestämmes därvid i förhållande till det antal tidrymder av sex månader, utöver den första, som påbörjats efter utgången av den tidpunkt, då skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller av sjömansskattenämnden fastställs till betalning *eller, i fall som avses i 17 a § andra stycket, kravet överlämnas till indrivning.*

Redovisas icke sjömansskatt i behörig ordning, utgår restavgift beräknad enligt 58 § 1 mom. fjärde stycket uppbördsförordningen.

15 §

4 m o m. Finner sjömansskattenämnden på grund av anmärkning eller eljest att något nämndens beslut blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, skall nämnden meddela beslut om rättelse. Bestämmelserna i 3 mom. andra och tredje styckena samt, såvitt avser rättelse till sjömannens eller redarens nackdel, fjärde stycket äga motsvarande tillämpning.

17 §

1 m o m. Underlåter redare, som är skyldig verkställa avdrag för sjömansskatt, utan skäligen anledning att vederbörligen fullgöra denna

² Senaste lydelse 1971: 78.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

skyldighet, är han jämte sjömannen ansvarig för skatt, vilken skatteavdraget skolat avse, till belopp som svarar mot vad han underlåtit att avdraga.

Har redare verkställt avdrag för sjömansskatt är sjömannen fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp.

Bestämmelserna i 77 a § uppbördsförordningen om betalnings-skyldighet i vissa fall för arbets-givares företrädare äga motsva-rande tillämpning i fråga om sjö-mansskatt.

Bestämmelserna i 77 a § uppbördsförordningen äga motsvarande tillämpning i fråga om sjö-mansskatt.

Underlåter redare utan skälig anledning att fullgöra vad honom enligt 16 § 1 mom. åligger, och har till följd härav skatteavdrag verkställts med lägre belopp än som eljest bort ske, är han jämte sjömannen ansvarig för skatt, vilken skatteavdraget skolat avse, till belopp som svarar mot vad han till följd av underlåtenheten icke avdragit.

2 m o m. Har skatt icke erlagts eller erlagts med för lågt belopp, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav (revisionskrav) på felande belopp. Belopp under tio kronor utkräves dock icke.

Revisionskrav skall dock icke framställas beträffande skattebelopp som fastställts till betalning genom beslut om rättelse enligt 15 § 3 mom.

Revisionskrav skall dock icke framställas beträffande skattebelopp som fastställts till betalning genom beslut om rättelse enligt 15 § 3 eller 4 mom.

18 §

Har redare jämlikt 17 §, utan att skatteavdrag verkställts, erlagt skatt för sjöman, äger redaren söka skattebeloppet åter av sjömannen. Härvid har redaren att till vederbörande utmätningsman ingiva det indrivningskvitto, som må hava överlämnats till redaren, eller på annat sätt hos utmätningsmannen styrka, att han erlagt skatten.

Har redare, utan att skatteavdrag verkställts, erlagt skatt för sjöman, äger redaren söka skattebeloppet åter av sjömannen. Härvid har redaren att till vederbörande utmätningsman ingiva det indrivningskvitto, som må hava överlämnats till redaren, eller på annat sätt hos utmätningsmannen styrka, att han erlagt skatten.

Utmätningssmannen må hos sjömannen uttaga beloppet i samma ordning, som stadgas i fråga om indrivning av skatt, dock att införsel ej må beviljas. Därvid är sjömannen skyldig att å beloppet erlägga restavgift enligt bestämmelserna i 14 § 2 mom.

20 §

Har redare underlåtit verkställa avdrag för sjömansskatt, må hans eller sjömannens ansvarighet för skatten icke fastställas och ej heller åtgärder för uttagande av skatten vidtagas senare än fem år efter utgången av det år, under vilket skatteavdrag skolat verkställas.

Revisionskrav mot redare i anledning av att innehållen sjömansskatt icke inbetalats må icke fastställas senare än fem år efter utgången av det år, under vilket skatteavdraget verkställdes.

Nuvarande lydelse

Åtgärder för indrivning av innehållen sjömansskatt må icke vidtagas senare än fem år efter utgången av det år, under vilket fråga om fastställelse av revisionskravet prövats av sjömansskattenämnden.

Utan hinder av vad ovan föreskrivits må kammarrättens eller Kungl. Maj:ts utslag, varigenom redare eller sjöman ålagts ansvarighet för sjömansskatt, verkställas inom en tid av två år från utgången av det år då utslaget meddelades.

Har enligt ackordslagen (1970: 847) god man förordnats före utgången av tid som angives i det föregående, må utan hinder av vad ovan sägs åtgärder för uttagande av skatt vidtagas inom två år från utgången av det *uppbördsår* då förordnandet skett eller, om ackord kommer till stånd, från utgången av det *uppbördsår* då ackordet skolat vara fullgjort.

Föreslagen lydelse

Åtgärder för indrivning av innehållen sjömansskatt må icke vidtagas senare än fem år efter utgången av det år, under vilket fråga om fastställelse av revisionskravet prövats av sjömansskattenämnden *eller, i fall som avses i 17 a § andra stycket, det år under vilket redovisning för den period skatten avser inkommit till sjömansskattkontoret.*

Har enligt ackordslagen (1970: 847) god man förordnats före utgången av tid som angives i det föregående, må utan hinder av vad ovan sägs åtgärder för uttagande av skatt vidtagas inom två år från utgången av det *år* då förordnandet skett eller, om ackord kommer till stånd, från utgången av det *år* då ackordet skolat vara fullgjort.

21 §

2 m o m. Sjömansskattenämnden skall bestå av ordförande och ytterligare fyra ledamöter, vilka utses för en tid av fyra år. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande att vid förfall för ordföranden tjänstgöra i sådan egenskap. Ordföranden och vice ordföranden skola vara lagfarna och hava erfarenhet i domarvärv eller i administrativ verksamhet. Av övriga ledamöter skall en äga särskild insikt och erfarenhet i allmänna värv samt två vara i arbetsförhållandena ombord på fartyg erfarna och kunniga. Av sistnämnda ledamöter skall en företräda redarna och en de ombordanställda. För envar ledamot skall utses en suppleant enligt samma regler, som gälla för utsecnde av ledamöter.

Nämnden är beslutförför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Sådant* uppdrag må icke avse ärenden, som om-

Nämnden är beslutförför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Nämnden må* uppdraga åt suppleant för ordfö-

Nuvarande lydelse

förmåles i 1 mom. vid 1), 2) eller 7).

Föreslagen lydelse

randen respektive vice ordföranden att, då särskilda skäl föreligga, fatta nu ifrågavarande beslut. Uppdrag som avses i detta stycke må icke avse ärenden, som omförmålas i 1 mom. vid 2) eller 7).

37 §

1 m o m. Kungl. Maj:t äger, under förutsättning av ömsesidighet, med annan stats regering träffa sådan överenskommelse, att sjöman som är bosatt i den andra avtalsslutande staten skall erlägga sjömansskatt enligt vad som gäller för här i riket bosatt sjöman.

2 m o m. Kungl. Maj:t må föreskriva, att sjöman, som utan att vara här i riket bosatt erlägger skatt enligt bestämmelserna i 7 §, må kunna erhålla nedsättning av den beskattningsbara inkomsten genom jämkning, om sjömannen visar att hans skatteförmåga till följd av underhållsskyldighet mot barn är nedsatt.

2 m o m. Kungl. Maj:t må föreskriva, att sjöman, som utan att vara här i riket bosatt erlägger skatt enligt bestämmelserna i 7 §, må kunna erhålla nedsättning av sjömansskatten genom jämkning, om sjömannen visar att hans skatteförmåga till följd av underhållsskyldighet mot barn är nedsatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

Aldre lydelse av 1 och 7 §§ tillämpas beträffande sjömansskatt som avser år 1971 eller tidigare år. Aldre lydelse av 12 § 1 mom. a) gäller beträffande sjömansskatt för år 1970 eller tidigare år. Den nya lydelsen av 4 § gäller även beträffande ersättning för beskattningsåret 1971.

Sjöman som erlagt sjömansskatt för år 1970 äger intill utgången av år 1973 begära jämkning enligt 12 § 1 mom. d) för underhåll av icke hemmavarande barn, som den 1 november 1970 fyllt 16 men ej 17 år.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 8 oktober 1971.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt* och anför.

Inledning

Skatt enligt förordningen (1958: 295) om sjömansskatt (SjF) tillfaller staten. Emellertid tillkommer en del av skatten kommun eller landsting där sjömannen är bosatt. Allmän försäkringskassa får ersättning av statsmedel för minskade sjukförsäkringsavgifter. I 4 § SjF finns regler om skattens fördelning i dessa hänscenden.

En omprövning av fördelningsgrunderna har aktualiserats bl. a. genom de nya skatteskalor som bestämdes år 1970 och först tillämpas i fråga om preliminär skatt innevarande år.

F. n. är SjF inte tillämplig vid anställning ombord på handelsfartyg i s. k. inre fart. Anställda på sådant fartyg taxeras till inkomstskatt i vanlig ordning. *Rederiföreningen för mindre fartyg* har i skrivelse den 5 februari 1971 hemställt om sådan ändring i SjF att sjömansskattenämnden får möjlighet att i särskilda fall föreskriva att sjömansskatt skall erläggas även av ombordanställda på fartyg som nyttjas i inre fart. Framställningen betingas av den strukturomvandling som ägt rum inom rederinäringen. I en gemensam skrivelse den 8 februari 1971 har *Svenska sjöfolksförbundet*, *Sveriges fartygsbefälsförening* och *Svenska maskinbefälsförbundet* framfört liknande önskemål.

Efter remiss har yttranden över framställningarna avgetts av riksskatteverket, sjöfartsverket, handelsflottans pensionsanstalt samt Sveriges redareförening.

Dispensregel för inre fart

Gällande ordning

F. n. är SjF inte tillämplig vid anställning ombord på fartyg i fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder, kanaler eller in-

sjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (inre fart). Den som är anställd på fartyg som används i inre fart erlägger således skatt beräknad på sedvanligt sätt. Sjömansskatt utgår däremot vid anställning ombord på fartyg som används i närfart eller fjärrfart. Vid fjärrfart beräknas sjömansskatten enligt en gynnsammare tabell än den som tillämpas vid närfart. Sjömansskattenämnden kan dock i särskilda fall föreskriva att sjömansskatt skall erläggas enligt fjärrfartstabellen även för anställd på fartyg i närfart.

Genom lagstiftning år 1970 (1970: 410) bestämdes tillämpningsområdet för närfarten till att avse linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven. Fjärrfarten kom att omfatta annan fart än inre fart och närfart.

Framställningarna

Rederiföreningen för mindre fartyg crinrar inledningsvis i sin skrivelse om att SjöF inte är tillämplig vid anställning ombord på fartyg i inre fart, vilket innebär att de anställda får betala "landskatt" för sina inkomster. Enligt föreningen var detta måhända skäligt när förordningen trädde i kraft med hänsyn till att de fartyg, som då gick i inre fart var små och hade fasta trader. Föreningen anför emellertid vidare.

Sedan dess har dock en betydande strukturomvandling ägt rum i rederinäringen. Bl. a. har motorseglarna praktiskt taget försvunnit och ersatts av större enheter, vilka dels övertagit de gamla transportuppgifterna och dels behöver ha större verksamhetsområde för att vara effektiva och lönsamma. Det kan bli så att de ett visst år statistiskt sett är övervägande sysselsatta i inre fart, trots att ett icke ringa antal resor företas i stor kustfart och på Nordsjön. Ett annat år åter kan — beroende på frakttillgången — sysselsättningen bli övervägande nordsjöfart och stor kustfart. Ifrågavarande fartyg är dessutom försedda med gällande rulla för utrikes fart och utrustade för sådan fart.

För de ombordanställda på dessa fartyg ter sig "landskatten" synnerligen orättvis eftersom deras arbetsförhållanden och bortovaro från hemmet på intet sätt skiljer sig från förhållandena i fartyg, där sjömansskatt är tillämplig. Följden blir att det redan besvärliga rekryteringsproblemet för den mindre sjöfarten ytterligare tillspetsas. Även om detta förhållande inte i och för sig utgör skäl för att vissa fartyg i inre fart bör omfattas av SjöF, måste det enligt vårt förmenande likväl beaktas.

Rederiföreningen anser därför att sjömansskattenämnden bör få möjlighet att i särskilda fall föreskriva att sjömansskatt skall erläggas även av ombordanställda på fartyg som nyttjas i inre fart.

Det må här påpekas att begreppet stor kustfart är definierat i bl. a. 10 § lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg. Härmed avses annan fart än inre fart enligt nämnda lag till eller från in- eller utrikes orter,

belägna vid Östersjön eller därmed i sjöfartsförbindelse varande farvat-
ten, dock ej bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cux-
haven.

I sin gemensamma skrivelse hänvisar *Svenska sjöfolksförbundet*, *Sve-
riges fartygsbefälsförening* och *Svenska maskinbefälsförbundet* till ett
beslut av sjömansskattenämnden att inte klassificera vissa angivna fartyg
enligt SjF, varigenom de anställda på fartygen kommit i ett oförmånligt
läge jämförda med anställda på andra, likvärdiga fartyg. Orsaken till
beslutet anges vara att SjF inte innehåller möjlighet att förordna om
sjömansskatt för fartyg, som är utrustade och bemannade som fartyg i
längre fart men del av året nyttjas i fart som faller utanför förordning-
ens bestämmelser. Det nämns att sådana regler finns i de norska och
danska sjömansskatteförordningarna. Enligt de norska reglerna faller
alla fartyg på 100 bruttoregister-ton eller mer under den norska sjö-
mansskatteförordningen. Undantag har dock skett för bl. a. fartyg som
går i fart på norska insjöar och älvar och för fartyg med stationär verk-
samhet. Dispens har medgetts för bl. a. fartyg under 100 bruttoregister-
ton som går i fart längs kusten mellan orter på minst 30 nautiska mils
avstånd.

Organisationerna framhåller att de anställda på förevarande fartyg
drabbas oförmånligt av olika anledningar. Det gäller här bl. a. olikhe-
terna i skattehänseende beroende på skillnader i hemortskommunernas
skatteuttag samt svårigheterna att uppfylla deklara-tionsplikten och
bevaka att åsatt taxering blir riktig. Vidare framhålls att anställnings-
tid på fartyg som faller utanför SjF:s område inte berättigar till pension
från handelsflottans pensionsanstalt enligt de pensionsregler som väntas
bli gällande.

Till skillnad från de fartyg som normalt klassificeras för inre fart är
de aktuella fartygen utrustade och bemannade för att när som helst
kunna sysselsättas i vidsträcktare fart. De anställda rekryteras från sjö-
mansförmedling på den ort vakans ombord uppstår. De är, till skill-
nad från anställda i fartyg i begränsad fart, bosatta på olika platser lan-
det över.

Organisationerna hemställer i skrivelsen att en dispensregel införs i
SjF av innehåll att fartyg, som uppfyller vissa närmare angivna villkor,
kan klassificeras för närfart.

Remissyttrandena

Framställningarna har överlag mottagits positivt av remissinstan-
serna. De har helt tillstyrkts av *sjöfartsverket*.

Riksskatteverket erinrar om att den sjömansskatt, som uttagits på
fartyg i närfart, storleksmässigt inte i nämnvärd mån skiljt sig från
skatt enligt allmänt gällande regler. Då redare i s. k. redareuppgift enligt

16 § SjF uppgivit att hans fartyg använts i närfart, har sjömansskattenämnden därför i allmänhet utan närmare undersökning beträffande farten förklarat närfartstabellen vara tillämplig vid skatteavdrag för de ombordanställda. Verket upplyser att de nya fartsreglerna som gäller fr. o. m. år 1971 medfört att flertalet fartyg som tidigare klassificerats för närfart numera överförts till fjärrfart. Denna överflyttning har emellertid föregåtts av utredning om fartygens seglation. Därvid har framkommit att ett antal fartyg, som huvudsakligast använts i inre fart år 1970, för nämnda år varit klassificerade för närfart. För år 1971 har sjömansskattenämnden förklarat att SjF inte är tillämplig vid anställning på dessa fartyg.

Riksskatteverket framhåller att olika skäl kan anföras mot dispens från inre fartsregeln för de anställda på vissa fartyg. För en dispensregel talar dock enligt verket den omständigheten att sjömannen enligt förslag som är att vänta skulle kunna mista sin pensionsrätt, om han tjänstgör på fartyg där SjF inte är tillämplig. En anknytning av pensioneringen till sjömansskattebetalningen verkar från administrativ synpunkt riktig med hänsyn till att ett ADB-system för sjömansskatten är under uppläggning. Möjligheten att den vägen administrera pensioneringen synes böra tillvaratas. Verket avser här att sjömanspensionskommittén i sitt betänkande (SOU 1971: 30) Sjömanspension föreslagit att sjömansskattetid skall läggas till grund för pensionsrätten.

Verket framhåller vidare att det från redarens synpunkt är av betydelse om de anställda på hans fartyg får betala sjömansskatt eller inte. Redarens möjlighet att bemanna fartygen begränsas, om de anställda inte får betala sjömansskatt eller tillgodoräkna anställningen i pensionshänseende. Utebliven dispens kan ha negativ effekt för redarnas konkurrensmöjligheter.

Riksskatteverket, som inte motsätter sig en dispensmöjlighet, uttalar slutligen.

Det är i och för sig inte önskvärt med undantagsbestämmelser. Med hänsyn till de konsekvenser nuvarande regler kan medföra för sjömän och redare bör man dock enligt riksskatteverkets mening inte motsätta sig att SjF görs tillämplig även vid anställning på vissa fartyg som huvudsakligast nyttjas i inre fart. Detta bör ske genom sjömansskattenämndens beslut efter prövning i varje särskilt fall. Förutsättningen för att förordningen skall tillämpas bör vara att fartyget dels är lastfartyg dels är utrustat för stor kustfart och dels tidvis också nyttjas i sistnämnda fart. Vidare skall fartyget vara försett med giltig sjömansrulla. Fartyg som uppfyller de nämnda villkoren bör anses nyttjat i närfart. Den förmånligare skatten enligt fjärrfartstabellen bör inte kunna komma i fråga i de nu aktuella fallen.

Sveriges redareförening påpekar att 1970 års ändringar av fartsbegreppen lett till inte oväsentliga fördelar för de ombordanställda. Emellertid har genom ändringen av närfartsbegreppet ordet huvudsakligen

beträffande den inre farten fått en mer avgörande betydelse än tidigare, framhåller föreningen och anför vidare.

Föreningen vill erinra om, att åtskilliga fartyg långa tider trafikerar farvattnen innanför linjen Hanstholm—Lindesnäs men dessemellan företager resor till såväl Storbritannien som till Medelhavet. Visserligen kunde dessa fartyg med beaktande av huvudsaklighetsprincipen icke enligt författningens tidigare lydelse annat än i undantagsfall klassificeras för fjärrfart, men sjömännen blev dock delaktiga av de fördelar, som följde med SjF genom att fartygen hänfördes till närfart. Vid tveksamhet syntes man dock såvitt möjligt gå på det för sjömännen förmånligaste alternativet, dvs. fjärrfart. På motsvarande sätt handlade man när det gällde fartyg, som enligt den förutvarande lydelsen av 2 § ömsevis användes i inre fart och närfart.

Ändringen har enligt vad föreningen kunnat finna lett till en icke oväsentlig försämring för ett relativt stort antal personer, som stadigvarande ägnar sig åt sjömansyrket.

Liksom riksskatteverket betonar föreningen pensionsförhållandena. Föreningen föreslår att i 1 § SjF begreppet inre fart definieras på i huvudsak samma sätt som skett i den norska lagstiftningen beträffande sjömansskatt. Om så sker, måste emellertid även närfartsbegreppet i 2 § ändras. Alternativt föreslår föreningen, att sjömansskattenämnden får befogenhet att medge erforderligt undantag för fartyg, där de ombordanställda är inskrivna i sjömansregistret och för vilket sjömansrulla utfärdats.

Handelsflottans pensionsanstalt anser den ifrågasatta utvidgningen av området för sjömansskatten både skälig och rimlig och tillstyrker att en sådan dispensregel som avses i de remitterade framställningarna införs.

Departementschefen

Fördelning av sjömansskatten

Sjömansskatten ersätter såväl statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift som kommunalskatt och sjukförsäkringsavgift. Alltsedan tillkomsten av förordningen (1958: 295) om sjömansskatt (SjF) har kommunerna och kassorna som kompensation för bortfallet av kommunalskatt resp. sjukförsäkringsavgift tillerkänts viss andel av sjömansskatt som erlagts av sjömän bosatta inom kommunen eller kassans verksamhetsområde. Ersättningen beräknas därvid inte efter den faktiska utdebiteringen utan efter en schablon som grundas på den vid tiden för bestämmelsernas tillkomst rådande genomsnittliga kommunala utdebiteringen och genomsnittsbeloppet av sjukförsäkringsavgifterna samt deras förhållande till statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift.

Bestämmelser härom finns i 4 § SjF. Stad som inte tillhör landstingskommun får 55 % av den sjömansskatt som där boende sjömän har

erlagt under beskattningsåret, annan primärkommun 40 %, landstingskommun 15 %, municipalsamhällen med en utdebitering av minst en krona för skattekrona 2 % och allmän försäkringskassa 6 %. Ersättning utgår inte till kommun eller municipalsamhälle om beloppet ej uppgår till minst 500 kr.

De ursprungliga andelstalen i 4 § har ändrats två gånger. År 1961 höjdes primärkommunernas och landstingskommunernas procentuella andel med sammanlagt fem enheter i samband med fastställandet av nya sjömansskattetabeller. Eftersom höjningen av de genomsnittliga kommunala utdebiteringarna varit ungefär lika stora i landstingskommunerna som i de primärkommuner som deltog i landsting, delades inom landstingsområdena den ökade andelen lika mellan primärkommuner och landstingskommuner. De nya procentandelarna bestämdes med hänsyn till de höjda kommunala utdebiteringarna. 1959 års sänkning av den statliga inkomstskatten, den höjda folkpensionsavgiften och de sedan år 1958 inträffade löneökningarna.

De nu gällande bestämmelserna tillkom år 1962 (prop. 1962: 69, BeU 1962: 30, rskr 1962: 162, SFS 1962: 142). Genom 1961 års skattereform höjdes de statliga och kommunala ortsavdragen och vidare ändrades skalorna för den statliga inkomstskatten. Motsvarande jämkning skedde i fråga om sjömansskatten. Härigenom reducerades statsskattens relativa andel i den totala sjömansskatten och med hänsyn härtill justerades reglerna om sjömansskattens fördelning. Kommunernas andel i den totala sjömansskatten ökades med ytterligare fem procentenheter. Ersättning som tillkommer allmän försäkringskassa har beräknats till 6 % ända sedan SjF:s tillkomst.

Under den tid som gått sedan de nuvarande andelstalen bestämdes har betydelsefulla ändringar skett på beskattningens område. Det kan här hänvisas till att i samband med 1970 års skattereform även sjömansskattetabellerna ändrades (prop. 1970: 98, BeU 1970: 44, rskr 1970: 298, SFS 1970: 423). Nya regler om kommunindelningen i riket kräver vidare en del smärre justeringar i 4 § SjF.

Den kompensation för skattebortfall som även framdeles skall utgå till olika kommuner måste bestämmas enligt enkla och lättillämpade regler. Någon anledning att i princip frångå gällande schablonartade uppbyggnad av systemet föreligger därför inte enligt min mening. Där emot finns det anledning att närmare söka precisera grunderna för kommunerna tillkommande andel i sjömansskatten. En utgångspunkt erbjuder därvidlag utformningen av de nya sjömansskattetabellerna (prop. 1970: 98, bil. 5).

Till grund för dessa ligger källskattetabellen för år 1970 vid kommunal utdebitering 20 kr. per skattekrona med beaktande av de ändringar i skattelagstiftningen som beslutats av 1970 års vårriksdag. Källskattetabellen har sedan omräknats enligt följande. Sjömännen tillgodoräknas

dels avdrag för sjukförsäkringsavgift med belopp motsvarande på sjömansinkomsten belöpande avgift, dels avdrag för försäkringspremier med 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för gift skattskyldig. Sjukförsäkringsavgiften ingår i den omräknade tabellen med belopp, motsvarande medeltalet för riket utom Stockholm av de avgifter som riks-försäkringsverket bestämt för år 1970. Sjömän i närfart tillgodoräknas schablonavdrag från löneinkomsten med 500 kr. och sjömän i fjärrfart sådant avdrag med 1 000 kr. Den mot olika månadsinkomster uträknade källskatten bestäms under förutsättning att den skattskyldige erhåller dessa avdragsbelopp utöver avdrag enligt 4 § 1 mom. uppbördsförordningen (1953: 272). Värdet av fri kost bestäms till 250 kr. per månad. När det sedan gäller skatt enligt 7 § SJF bestäms skatten för gift sjöman med beaktande av att denne skall åtnjuta skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförordningen med 150 kr. per månad. Det skattebelopp som den enligt det sagda omräknade skattetabellen utvisar har reducerats med 30 %, dock med högst 50 kr. och lägst 25 kr. för sjöman i närfart och med högst 150 kr. och lägst 75 kr. för sjöman i fjärrfart. Återstående skattebelopp är den slutliga sjömansskatten.

Enligt min mening bör ett samband råda mellan sjömansskattens beräkning och kommunernas andel i denna skatt. Den kommunala utdebitering som lagts till grund för beräkningen av sjömansskattetablerna bör vara vägledande vid bestämmandet av kommunandelen i skatten. Sjömansskatten får då sättas i relation till den kommunalskatt som skulle ha utgått om sjömannen taxerats i vanlig ordning. Motsvarande beräkningar får göras beträffande sjukförsäkringsavgiften. Närmare bestämt innebär mitt förslag i princip att kommunerna skall erhålla den kommunalskatt som ingår i den omräknade källskattetabellen. På statsverket skulle däremot falla skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförordningen, liksom även den särskilda skattereduktionen på 30 %.

Med utgångspunkt i dessa principer har inom finansdepartementet beräknats kommunandelen av den sjömansskatt, som erläggs av här bosatta sjömän (för år 1970 ca 137 milj. kr.). Till grund för dessa beräkningar har lagts en genomsnittlig kontant månadsinkomst dels för befäl, dels för manskap i både närfart och fjärrfart. Vidare har man utgått från att 30 % av sjömännen är gifta. Enligt beräkningarna skulle kommunandelen bestämmas till 60 % och således höjas med fem procentenheter. Eftersom de kraftigaste utdebiteringsökningarna sedan andelstalen senast bestämdes ligger på landstingssidan, bör en större del av den föreslagna höjningen eller tre procentenheter komma landstingen till godo. Höjningen för primärkommun blir då två procentenheter. För kommun som inte ingår i landsting skulle andelen således bli 60 %, för annan kommun 42 % samt för landstingskommun 18 % mot

nuvarande resp. 55, 40 och 15 %. Beräkningarna ger däremot inte anledning att ändra andelstalet för försäkringskassorna.

Dispensregel för inre fart

SjF gäller inte vid anställning på fartyg i inre fart. Med inre fart förstås fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder, kanaler eller insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund. Närfart är linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven. Annan fart än inre fart och närfart är fjärrfart.

Den gällande uppdelningen mellan fjärrfart och närfart, liksom avgränsningen mot inre fart, kan självfallet diskuteras från skilda utgångspunkter. Enligt min mening har man här kommit fram till en ordning som i det stora hela är avvägd på ett rimligt sätt. I sammanhanget bör även crinras om att de ändringar av fartsbegreppen som genomfördes år 1970 innebar avsevärda fördelar för stora grupper ombordanställda.

I framställningar från Rederiföreningen för mindre fartyg och de ombordanställdas organisationer berörs situationen i beskattningsavseende för anställda ombord på fartyg som visserligen huvudsakligast nyttjas i inre fart men som samtidigt på olika sätt är utrustade för och tidvis även används i stor kustfart. Med stor kustfart avses enligt lagen (1965: 719) om säkerheten på fartyg annan fart än inre fart enligt nämnda lag till eller från in- eller utrikes orter, belägna vid Östersjön eller därmed i sjöfartsförbindelse varande farvatten, dock ej bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven.

För sjömännen på vissa fartyg i inre fart uppges förhållandena vara i mångt och mycket desamma som för anställda ombord på fartyg som klassificerats enligt SjF. Det görs gällande bl. a. att de anställda drabbas av olikheterna i skattehänseende beroende på skillnader i hemortskommunernas skatteuttag, att de får svårigheter att uppfylla deklara- tionsplikten och bevaka att åsatt taxering blir rättvis samt att de kan gå miste om pension enligt regler som är att vänta. Man nämner vidare rekryteringssvårigheterna för redarna. För att åstadkomma större rättvisa mellan dessa olika kategorier anvisas olika vägar både i framställningarna och remissyttrandena. En metod skulle vara att i SjF införa en dispensregel, en annan att ändra begreppen inre fart och närfart.

Avgränsningen mellan fall där sjömansskatt skall erläggas och sådana där skatten beräknas efter vanliga regler går tillbaka till år 1958. Härfter har självfallet sjöfarten vidareutvecklats och en betydelsefull strukturförändring kan noteras. Genom att de mindre transportenheter- na ersatts av större har utrymmet för en mer renodlad inre fart i äldre

bemärkelse blivit mindre. Sett ur de anställdas synvinkel kan då många gånger förhållandena vid anställning på fartyg i inre fart bli i stort sett desamma som vid anställning på fartyg i närfart. Ett annat skäl för en ändring är enligt min mening den omständigheten, att den nuvarande uppdelningen kan vålla rekryteringsproblem och få en negativ effekt för berörda redares konkurrensmöjligheter. Jag vill i sammanhanget erinra om att ett av skälen för att införa en definitiv källskatt för sjömän var just vissa rekryteringssvårigheter. En anledning att söka finna en smidigare gränsdragning för hithörande fall sammanhänger med beräkningen av pensionsunderlaget för sjömän. Såväl i framställningarna som i remissyttrandena betonas denna faktor. Man har framhållit att sjömansskattetid framdeles troligen kommer att läggas till grund för pensionsrätt hos handelsflottans pensionsanstalt. Jag vill här nämna att sjömanspensionskommittén i sitt betänkande (SOU 1971: 30) Sjömanspension föreslagit att sjömansskattetid skall läggas till grund för pensionsrätten. Sistnämnda förslag övervägs f. n. av Kungl. Maj:t.

Nu angivna omständigheter talar för en viss utvidgning av området för sjömansskatt. Närmast till hands ligger att införa en möjlighet att kunna klassificera vissa fartyg i inre fart för närfart. Enligt min mening bör detta dock inte ske genom en generell ändring av närfartsbegreppet, eftersom förhållandena i de enskilda fallen kan variera ganska avsevärt. Någon ändring av begreppen inre fart eller närfart är jag således inte beredd att föreslå. En lämpligare lösning torde vara att sjömansskattenumnden får möjlighet att meddela dispens i särskilt angivna fall.

När det sedan gäller utformningen av en dispensregel bör enligt min mening stor vikt fästas vid att regeln blir enkel att tillämpa. Såsom riksskatteverket har framhållit i sitt yttrande bör dispens medges endast beträffande lastfartyg. Härigenom kan också åtskilliga eljest svårbedömbara gränsfall undvikas. Det kan för övrigt knappast föreligga något praktiskt behov av dispens vid anställning ombord på andra fartyg i detta sammanhang. Det skall givetvis också vara fråga om fartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton. För mindre fartyg är SjöF över huvud taget inte tillämplig.

Det har föreslagits att en förutsättning för dispens bör vara att fartyget är utrustat för stor kustfart. Enligt min mening är det lämpligare att som villkor för dispens införa kravet på certifikat för stor kustfart. Jag vill erinra om att fartyg som skall gå i stor kustfart måste ha certifikat härför enligt lagen om säkerheten på fartyg och att utrustningen måste vara anpassad för sådan fart. För att dispens skall medges bör vidare fordras att fartyget tidvis även nyttjas i stor kustfart och att denna inte är av endast obetydlig omfattning. Slutligen bör det kravet uppställas att sjömansrulla utfärdats för fartyget. I likhet med riksskatteverket anser jag att den förmånligare fjärrfartstabellen inte bör komma i fråga för de fall att SjöF görs tillämplig vid anställning på ett fartyg

med stöd av den föreslagna dispensregeln. Dispensregeln bör avse endast tillämpning av närfartstabellen. Regeln bör tas in i 7 § 1 mom. varjämte en erinran om regeln bör införas i 1 § SjF. Givetvis kan en del gränsfall uppkomma vid tillämpningen av en regel som den föreslagna. Dispens bör emellertid inte medges om det inte klart framgår att förutsättningarna härför är uppfyllda.

Övriga frågor

I det följande vill jag föreslå vissa huvudsakligen tekniskt betingade ändringar beträffande sjömansskattens administration. De olika frågorna behandlas i samband med resp. paragrafer i SjF. I några fall rör det sig om sådana ändringar vilkas innebörd så klart framgår av författningstexten att särskild kommentar inte erfordras.

5 §. Det har förekommit att ersättningar till vissa ombordanställda utbetalas på sådant sätt att skatteavdrag inte kan verkställas i vederbörlig ordning. En kapellmästare erhåller exempelvis ett visst belopp avsett att utgöra ersättning till både honom och hans orkester. Denne fördelar sedan ersättningen mellan sig själv och övriga musiker. I dylika fall kan skatteavdrag inte alltid verkställas eftersom redaren inte känner till hur den närmare fördelningen har skett. Enligt min mening bör det åligga redaren att tillse att utbetalningen av ersättningen sker på sådant sätt att skatteavdrag kan göras. En bestämmelse härom föreslås införd i 5 §.

12 §. F. n. kan jämkning ske bl. a. om sjöman vid den statliga inkomstbeskattningen kunnat påräkna avdrag för underskott å egen förvärvskälla. Däremot kan för gift sjöman jämkning inte ske, om underskottet är hänförligt till andre makens förvärvskälla. Denna uppdelning framstod före 1970 års skattereform som naturlig med hänsyn till gifta sjömäns särställning i skattehänseende i förhållande till andra gifta inkomsttagare. När nu en individuell beskattning i princip genomförts, bör sjömän i förevarande hänseende anses jämställda med andra inkomsttagare. Problemet har berörts av 1967 års sjömansskattekommitté (SOU 1969: 55 s. 96—97).

Frågan har praktisk betydelse främst för förvärvskällan annan fastighet. I vissa fall är sjömannen ägare till fastigheten, i andra fall den andre maken. Inte sällan är andre maken ägare till fastigheten på grund av att sjömannen är utländsk medborgare. Det kan också ha befunnits praktiskt att låta den hemmavarande stå som ägare för att underlätta deklarationspliktens fullgörande och andra åtgärder som rör fastigheten. Jag anser med hänsyn till det nu anförda att även underskott å andre makens förvärvskälla bör få läggas till grund för jämkning. En förutsättning bör givetvis vara att andre maken inte har utnyttjat avdraget vid inkomsttaxeringen. I praktiken torde sådan jämkning kunna ske först efter beskattningsårets utgång.

12 § 1 mom. d) bör ändras i anslutning till 1970 års ändringar (SFS 1970: 162) av 46 § 2 mom. 4) kommunalskattelagen (1928: 370). I anledning av de år 1971 ändrade övergångsbestämmelserna (SFS 1971: 38) till nyssnämnda lagrum bör meddelas en särskild övergångsbestämmelse rörande tiden för begäran om jämkning.

14 § 2 mom. Inbetalas sjömansskatt för sent, skall restavgift och tilläggsavgift utgå. Därvid äger bestämmelserna i 58 § 1 mom. första—tredje styckena uppbördsförordningen (1953: 272) motsvarande tillämpning. Tilläggsavgiften bestäms i förhållande till det antal tidrymder av sex månader, utöver den första, som påbörjats efter utgången av den tidpunkt, då skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller av sjömansskattenämnden fastställs till betalning.

I de fall redare har avdragit skatt men inte inbetalat den, skall skattekrav underställas sjömansskattenämnden endast om redaren bestrider kravets riktighet (17 a § andra stycket). Även i dessa fall skall tilläggsavgift uttas. Som bestämmelserna i 14 § 2 mom. nu är utformade sker här ingen begränsning i tiden för tilläggsavgiften. För att undvika därigenom uppkommande praktiska olägenheter bör en särskild regel finnas för dessa fall. Jag föreslår därför att tilläggsavgift skall beräknas intill dess kravet överlämnas till indrivning.

15 § 4 mom. Redan f. n. får sjömansskattenämnden själv rätta uppenbart felaktiga beslut. Regler härom finns i 15 § sjömansskattekungörelsen (1958: 301). Andra rättelseformer regleras emellertid i SjF. Enligt min mening bör även självrättelsefallen upptas i förordningen, som reglerar sjömansskattenämndens befogenheter. Jag föreslår därför att självrättelsemöjligheten överflyttas från kungörelsen till ett nytt, fjärde moment i 15 § SjF.

I praktiken förekommer självrättelse främst i samband med jämningsbeslut. Om redare med stöd av ett tidigare och felaktigt beslut av sjömansskattenämnden har gjort för lågt skatteavdrag, får kravet riktas mot sjömannen. Däremot svarar självfallet redaren för att vederbörligt skatteavdrag sker enligt det nya och rättade beslutet. Om för högt skatteavdrag har skett till följd av ett felaktigt beslut, skall skatten restitueras enligt 36 § SjF.

17 §. I 1 mom. tredje stycket föreslås en ändring som gör klart att 77 a § uppbördsförordningen i dess helhet skall vara tillämplig beträffande sjömansskatt. Nuvarande lydelse kan medföra den tolkningen att endast bestämmelserna om ställföreträdarens betalningsskyldighet gäller beträffande sjömansskatt.

18 §. Redare kan i vissa fall av sjöman kräva ersättning för erlagd sjömansskatt. Om sjömansskatt har dragits av med felaktigt belopp tillämpas ofta ett enkelt kravförfarande som regleras i 20 § sjömansskattekungörelsen. Regressrätt enligt 18 § SjF bör gälla även vid detta enkla förfarande. Hänvisningen till 17 § bör därför utgå.

20 §. Gällande lydelse lämnar inget besked om preskription av fordran som avses i 17 a § andra stycket. I dessa fall provas inte kraven av sjömansskattenämnden och någon säker utgångspunkt för preskription finns därför inte med paragrafens nuvarande lydelse. Jag föreslår därför ett tillägg till 20 § tredje stycket. Utgångspunkten för preskriptionen bör vara utgången av det år under vilket redovisning för perioden inkommit till sjömansskattekontoret.

I 20 § sista stycket talas om uppbördsår, ett uttryck som eljest inte förekommer i SjF. Uttrycket bör därför utbytas mot "år".

21 § 2 mom. Andra stycket erhöll genom lagstiftning år 1970 (1970: 410) ny lydelse. I samband med senare lagstiftning samma år (prop. 1970: 191, SFS 1970: 933) upptogs emellertid lagrummet i sin tidigare lydelse. Momentet föreslås nu få det innehåll som avsetts.

37 §. För utomlands bosatta sjömän kan f. n. den beskattningsbara inkomsten nedsättas i vissa fall. Kungl. Maj:t har med stöd av 37 § 2 mom. genom brev (1961: 37) till sjömansskattenämnden lämnat närmare föreskrifter i förevarande hänseende, den s. k. barnbidragsjämkningen.

Den ändring som jag nu föreslår motsvarar i stort 1967 års sjömansskattekommittés överväganden (SOU 1969: 55 s. 98—99). Jämkningen bör avse sjömansskatten i stället för den beskattningsbara inkomsten. Förslaget överensstämmer med den praktiska tillämpningen av gällande regler. Såsom jag framhöll i prop. 1970: 98 (s. 94) som låg till grund för 1970 års ändringar i SjF (1970: 410) bör emellertid barnbidragsjämkningen även i fortsättningen ske enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdar. Mitt förslag kommer även att föranleda ändring i nämnda Kungl. Maj:ts brev.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändring i förordningen (1958: 295) om sjömansskatt*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten